

ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Тамаркіна О.Л.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет

м.Суми, Україна

Інноваційна система дистанційного навчання базується переважно на самостійному отриманні студентами необхідного обсягу і необхідної якості знань, і одночасно передбачає використання широкого спектру як традиційних, так і нових інформаційних технологій. На момент вступу до вишу лише 40% абітурієнтів мають змогу самостійно працювати з різними джерелами інформації, близько 80% студентів, які самостійно виконують дії щодо вирішення проблем та виконання домашніх завдань, потребують додаткових консультацій викладача.

Фактично близько 90% студентів потребують допомоги при виконанні різноманітних завдань, в зв'язку з чим, роль викладача суттєво зростає. Студенти, які виконують самостійно всі види робіт в умовах дистанційного навчання, потребують допомоги викладача не лише у випадку подолання труднощів в процесі їх виконання, а й в звичайних ситуаціях, пов'язаних з самостійною роботою. Це запобігає виникненню проблемних ситуацій, в зв'язку, з цим більш доцільно говорити про педагогічне забезпечення самостійної роботи студентів, яке є більш широким поняттям, що представляє собою дидактично обґрунтований комплекс методів і засобів навчання, навчально-методичних рекомендацій з організації, планування і контролю самостійної роботи студентів. Особливого значення набуває педагогічне забезпечення самостійної роботи студентів вишу в умовах все більш розповсюдженого використання персональних комп'ютерів, інтернету як засобу навчання. Це пояснюється різноманітністю наданих освітніх послуг, можливістю поєднання з іншими видами діяльності, можливістю індивідуально обирати шляхи навчання, створення доступного інформаційного та навчально-інформаційного середовища.

. *Види самостійної роботи.* Самостійну роботу прийнято поділяти на *навчальну, наукову та соціальну*. Всі ці види самостійної роботи взаємопов'язані між собою. Безумовно, головне місце займає *навчальна* самостійна діяльність.

Самостійна навчальна робота представлена наступними формами навчального процесу – лекціями, семінарами, практичними та лабораторними заняттями, підготовкою до них. Студент повинен вміти скласти стислі записи лекцій, скласти конспекти, плани, тези виступів, підібрати необхідну літературу.

Наукова самостійна робота студента – це участь в роботі гуртків кафедр, в наукових конференціях різного рівню, а також написання контрольних, курсових, дипломних робіт. Позитивне значення наукової роботи проявляється в ряді обставин:

- майбутні спеціалісти приймають участь в процесі отримання знань;
- отримані знання стають міцними та цілеспрямованими;
- студенти бачать практичні результати своєї праці, що ефективно стимулює їх подальшу діяльність;
- набувають навчальні навички в науковому дослідженні.

В ході наукової роботи студент оволодіває прийомами теоретичного мислення. Виконання досліджень починається з формулювання теми, розробки плану, підбіру та вивчення літератури, підготовки обладнання, а також збору та обробки матеріалу. Саме важливе в дослідженні настає після отримання нового матеріалу: його осмислення; порівняння з раніше відомими фактами; аналіз та синтез; викладення результатів; передача їх суспільству (доповідь, повідомлення, публікація і т.д.). Організаційно така робота відбувається по-різному: 1) індивідуально під керівництвом викладача (наукового керівника); 2) в рамках студентського гуртка; 3) в співпраці з викладачами кафедри. Важливим є вміння довести результати дослідження та підготувати їх до публікації. Таке вміння само не народжується. Його необхідно цілеспрямовано виховувати та наполегливо вчитися. Навчальна та наукова самостійні роботи мають, в основному, освітнє значення, формує інтелектуальні якості майбутнього спеціаліста.

Навички роботи в колективі студент набуває, як правило, через участь в *суспільному* житті вишу. Конкретна соціальна робота студента може мати різний масштаб (в рамках групи, курсу, факультету, вишу, суспільної або спортивної організації), але вона завжди прищеплює йому деякі суспільні якості, необхідні для взаємовідносин між одногрупниками, майбутніми колегами. В першу чергу це

такі якості як терпимість, наполегливість, вміння переконувати, вимогливість, співчуття та ін.

Всі види самостійної роботи виконують свої функції и однаково важливі для майбутнього спеціаліста. У виші всі види самостійної роботи студента підпорядковуються цілям навчального процесу. Організація самостійної роботи студентів повинна поєднуватися з усіма методами навчання, які застосовуються у даному виші і разом з цим вони створюють єдину систему засобів щодо набуття знань та вмінь.

Основні форми самостійної навчальної роботи:

- робота з конспектами лекцій: лекції – це основне джерело інформації з багатьох предметів, яке дозволяє не лише вивчити матеріал, а й отримати уявлення про наявність інших джерел, зіставити різні погляди на основні проблеми даного курсу; лекції надають можливість «інтерактивного» навчання, коли є можливість ставити питання викладачу та отримувати на них відповіді;
- підготовка до практичних занять відбувається, як правило, з використанням методичних посібників, складається з теоретичної підготовки (особливо для семінарів) та виконання практичних занять (вирішення задач, відповіді на питання). Існує ряд форм практичних занять: *лабораторні заняття* з обладнанням (інколи відтворення дослідів); *практикум* з засвоєння тих чи інших навичок, методик; *семінар* (розгляд теоретичних питань в межах будь-якої теми); *колоквиум* (семінар з вивчення декількох споріднених тем);
- підготовка до семінарського заняття відбувається за правилами виконання практичних завдань;
- підбір, вивчення, аналіз та конспектування рекомендованої літератури;
- самостійне вивчення окремих параграфів;
- консультації з складних питань, тощо.

Володіння даними технологіями підготовки забезпечує половину успіху. Крім того, викладач зазвичай помічає цілеспрямовану підготовку студента та може заохотити його тим чи іншим способом.

Таким чином, всі види самостійної роботи взаємопов'язані та взаємообумовлені, провідне місце займає навчальна самостійна робота. Однак, всі види самостійної роботи спрямовані на покращення як особистісних так і компетентнісних якостей майбутнього спеціаліста.

Література.

1. Балицька Т.В. Актуальні завдання: вдосконалення самостійної роботи студентів у системі вищої школи / Т.В.Балицька // Вісник Луганського національного університету ім.Т.Шевченка. – 2004. - № 9: Педагогічні науки. – С.137-142.
2. Буряк В.К. Самостоятельная работа учащихся / Владимир Константинович Буряк. – М. : Просвещение, 1984. – 64 с.
3. Мороз О.Г. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / за ред. Олександр Григорович Мороза. – К., 2001. – 337 с.